

Sygn. akt III AUa 166/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 czerwca 2017 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Grażyna Szyburska-Walczak

Sędziowie: SSA Monika Kiwiorska-Pająk (spr.)

SSO del. Izabela Głowacka-Damaszko

Protokolant: Robert Purchalak

po rozpoznaniu w dniu 21 czerwca 2017 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku **K. Ł.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.**

o świadczenie przedemerytalne

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 6 grudnia 2016 r. sygn. akt IX U 2058/15

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 6 grudnia 2016 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. z dnia 8 września 2015 r. znak: (...), w ten sposób, że przyznał wnioskodawczyni K. Ł. prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 22 stycznia 2015 r.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

Wnioskodawczyni K. Ł., ur. (...), dnia 28 marca 2008 r. złożyła wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Decyzją z dnia 25 maja 2008 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wobec orzeczenia przez lekarza orzecznika ZUS okresowej częściowej niezdolności do pracy przyznał od 24 stycznia 2008 r., tj. od zaprzestania pobierania świadczenia rehabilitacyjnego, rentę z tytułu niezdolności do pracy, jednocześnie wskazując, że renta przysługuje do dnia 31 marca 2010 r. Wnioskodawczyni pobierała rentę z tytułu niezdolności do pracy w okresie od 24 stycznia 2008 r. do dnia 31 marca 2014 r. Od dnia 1 kwietnia 2014 r. wypłata renty została wstrzymana.

Decyzją z dnia 9 maja 2014 r., po rozpoznaniu wniosku z dnia 28 marca 2014 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił wnioskodawczyni prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, wskazując że komisja lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 23 kwietnia 2014 r. uznała, że wnioskodawczyni nie jest niezdolna do pracy,

Przedmiotową decyzję, wysłaną przez organ rentowy przesyłką krajową zwykłą w dniu 19 maja 2014 r., wnioskodawczyni otrzymała w dniu 21 maja 2014 r.

Od powyższej decyzji wnioskodawczyni złożyła odwołanie do Sądu Okręgowego we Wrocławiu i sprawa stała się przedmiotem postępowania sądowego zakończony wyrokiem z dnia 15 grudnia 2015 r., sygn. akt IX U 1124/14, oddalającym jej odwołanie .

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu wyrokiem z dnia 4 października 2016 r., sygn. akt III AUa 591/16, oddalił apelację wnioskodawczyni od powyższego wyroku Sąd Okręgowego.

Wnioskodawczyni pismem z dnia 30 maja 2014 r. zwróciła się do organu rentowego o wydanie jej zaświadczenia o okresie pobierania renty oraz kserokopii świadectw pracy i zaświadczeń zakładów pracy, w których pracowała w czasie trwania renty celem złożenia tychże dokumentów w urzędzie pracy. Przedmiotowe dokumenty wnioskodawczyni odebrała osobiście w dniu 11 czerwca 2014 r. Dnia 11 lipca 2014 r. K. Ł. zarejestrowała się w Powiatowym Urzędzie Pracy we W., uzyskując status osoby bezrobotnej z prawem do zasiłku dla bezrobotnych od dnia 11 lipca 2014 r. do dnia 10 lipca 2015 r.

Dnia 21 stycznia 2015 r. wnioskodawczyni złożyła wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego. Termin wydania decyzji w sprawie rozpatrzenia uprawnień do świadczenia przedemerytalnego uległ przesunięciu do czasu otrzymania akt z Sądu Okręgowego we Wrocławiu. Decyzją z dnia 8 września 2015 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. działając na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych odmówił K. Ł. prawa do świadczenia przedemerytalnego, argumentując że wnioskodawczyni nie zarejestrowała się we właściwym Powiatowym Urzędzie Pracy w ciągu 30 dni od dnia ustania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Biorąc powyższe ustalenia pod uwagę Sąd Okręgowy uwzględnił odwołanie. Wskazał, że stosownie do przepisu art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 170) prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która zarejestrowała się we właściwym powiatowym urzędzie pracy w ciągu 30 dni od dnia ustania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, pobieranej nieprzerwanie przez okres co najmniej 5 lat, i do dnia, w którym ustало prawo do renty, ukończyła co najmniej 55 lat - kobieta oraz 60 lat - mężczyzna i osiągnęła okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn

Z kolei przepis art. 2 ust. 3 tej ustawy stanowi, że świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 180 dni pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna;
- 2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych;
- 3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 180-dniowy okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

W niniejszej sprawie jedyną sporną okolicznością było to, czy wnioskodawczyni K. Ł. zarejestrowała się w powiatowym urzędzie pracy jako osoba bezrobotna w ciągu 30 dni od dnia ustania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy pobieranej nieprzerwanie przez okres co najmniej pięciu lat. Pozostałe przesłanki do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego zostały spełnione.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 września 2014 r., sygn. akt II UK 562/13, stwierdził, że racjonalna wykładnia, użytego w art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych pojęcia „dzień ustania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy” skłania do powiązania tej przesłanki z ustalonym w ustawie emerytalnej porządkiem dochodzenia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Oznacza to, że w sytuacji, gdy ubezpieczony nie wystąpi o ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy na dalszy okres, dzień ustania prawa do renty jest tożsamy z upływem okresu na jaki przyznano świadczenie (art. 102 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS). Jeżeli natomiast wnioskodawca uruchomi tryb zmierzający do przyznania świadczenia na dalszy okres, to dzień ustania prawa do renty nie nastąpi – będzie tak w sytuacji wydania pozytywnej decyzji rentowej – albo będzie nim data uprawomocnienia się negatywnej decyzji organu rentowego w przedmiocie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Z kolei w wyroku z dnia 13 września 2013 r., I UK 67/13, Sąd Najwyższy przyjął, że termin 30 dni na zarejestrowanie się w powiatowym urzędzie pracy jest nieprzywracalny i rozpoczyna swój bieg od dnia uprawomocnienia się decyzji odmawiającej przyznania prawa na dalszy okres renty z tytułu niezdolności do pracy. Podniósł również, że do czasu rozstrzygnięcia sporu, czyli do czasu uprawomocnienia się decyzji odmawiającej przyznania renty na dalszy okres nie można stwierdzić, że prawo do renty ustało w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych. Ustanie prawa do renty w takim przypadku następowałoby z dniem, w którym decyzja odmowna stała się ostateczna i nie została zaskarżona do sądu ubezpieczeń społecznych albo z dniem, w którym wyrok oddalający odwołanie stał się prawomocny. Taki pogląd został przedstawiony w doktrynie (por. A. Kopeć, W. Maciejko, M. Wojewódzka: Świadczenia emerytalne – Komentarz, Warszawa 2008, s. 111).

Z powyższym stanowiskiem koresponduje oficjalna wykładnia art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych organu rentowego umieszczona na stronach internetowych zakładu, w której wskazuje się, że w przypadku zgłoszenia – nie później niż w miesiącu, od którego ustało prawo do okresowej renty z tytułu niezdolności do pracy - wniosku o ponowne ustalenie prawa do tej renty warunek zachowania 30-dniowego terminu na zarejestrowanie się we właściwym urzędzie pracy jest spełniony także wówczas, gdy osoba, która utraciła prawo do renty zarejestruje się w tym urzędzie w ciągu 30 dni od wydania decyzji odmawiającej jej przyznania renty na dalszy okres.

Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego decyzją z dnia 9 maja 2014 r., odmawiającą K. Ł. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy na dalszy okres, wnioskodawczyni zaskarżyła, co spowodowało, że prawo wnioskodawczyni do renty z tytułu niezdolności do pracy ustało z dniem 4 października 2016 r., tj. w dniu uprawomocnienia się wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 15 grudnia 2015 r., oddalającego odwołanie wnioskodawczyni od powyższej decyzji organu rentowego .

Wnioskodawczyni, oczekując na zakończenie postępowania w sprawie przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy na dalszy okres, dnia 11 lipca 2014 r. zarejestrowała się w Powiatowym Urzędzie Pracy we W. i - jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego - wciąż posiada status osoby bezrobotnej. Tym samym wnioskodawczyni na dzień 4 października 2016 r. legitymowała się statusem osoby bezrobotnej. Wykazała również wymagany okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych. W ocenie Sądu Okręgowego, sztucznym rozwiązaniem byłoby, aby wnioskodawczyni miała zrezygnować z bycia osobą bezrobotną i zarejestrować się dopiero z chwilą uprawomocnienia się decyzji negatywnej w przedmiocie przyznania jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Warunkiem uzyskania prawa do świadczenia przedemerytalnego jest zachowanie przewidzianego terminu do dokonania rejestracji w urzędzie pracy i zachowanie odwołującej nie było w żadnej mierze sprzeczne z celem powyższego unormowania. Szczególnie, że w związku ze wstrzymaniem wypłaty świadczenia z tytułu renty, wnioskodawczyni została pozbawiona środków do życia, a rejestracja w powiatowym urzędzie pracy wiązała się z możliwością uzyskania źródła dochodu w postaci zasiłku dla bezrobotnych oraz prawa do ubezpieczenia zdrowotnego .

Zdaniem Sądu, wnioskodawczyni nie powinna być dyskryminowana przy ubieganiu się o świadczenie przedemerytalne, z tego powodu, że podjęła decyzję o zarejestrowaniu się jako osoba bezrobotna wcześniej, działając w ochronie swoich interesów.

Niekwestionowane przez organ rentowy było spełnienie przez wnioskodawczynię pozostałych przesłanek z art. 2 ust. 1 pkt 4 a także w art. 3 ust. 3 powyższej ustawy, co oznacza, że odwołującej przysługuje prawo do świadczenia przedemerytalnego.

Apelację od powyższego wyroku wniósł organ rentowy zaskarżając wyrok w całości i zarzucając naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwą wykładnię art.2 ust.1pkt 4 ustawy z dnia 30.04.2004r. o świadczeniach przedemerytalnych poprzez przyznanie wnioskodawczyni K. Ł. prawa do świadczenia przedemerytalnego od dnia 22.02.2015r. w sytuacji gdy na dzień złożenia wniosku , tj. 21.01.2015r. wnioskodawczyni nie miała rozstrzygniętej kwestii ustania prawa do renty bowiem dopiero w dniu 4.10.2016r. uprawomocnił się wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 15.12.2015r. oddalający odwołanie wnioskodawczyni od decyzji organu rentowego odmawiającej prawa do renty a tym samym Sąd I instancji nie mógł przyjąć fikcji prawnej, że wnioskodawczyni dotrzymała terminu 30 dni na złożenie wniosku do Powiatowego Urzędu Pracy od dnia ustania prawa do renty, bowiem w dniu 22.01.2015r. kwestia prawa do renty nie została jeszcze prawomocnie rozstrzygnięta przez Sąd .

Wskazując na powyższy zarzut organ rentowy wniósł o zmianę wyroku Sądu I instancji i oddalenie odwołania w całości oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje.

Wnioskodawczyni wniosła o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna. Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne i aprobuje argumentację prawną przedstawioną w motywach zaskarżonego orzeczenia, nie zachodzi więc potrzeba ich szczegółowego powtarzania.

Nie jest trafny postawiony w apelacji zarzut dotyczący naruszenia przepisów prawa materialnego.

Przepis art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 170) przewiduje, że prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która zarejestrowała się we właściwym powiatowym urzędzie pracy w ciągu 30 dni od dnia ustania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, pobieranej nieprzerwanie przez okres, co najmniej 5 lat, i do dnia, w którym ustało prawo do renty, ukończyła, w przypadku kobiety co najmniej 55 lat i osiągnęła okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat. Ustalony przez Sąd stan faktyczny, nie jest sporny, i nie pozostawia wątpliwości, że ubezpieczona legitymuje się wymaganym stażem emerytalnym, ukończyła 55 lat, a także przez okres, co najmniej 5 lat nieprzerwanie pobierała rentę z tytułu niezdolności do pracy. Sporna pozostaje jedynie przesłanka zarejestrowania się we właściwym powiatowym urzędzie pracy w ciągu 30 dni od dnia ustania prawa do renty.

Przypomnieć należy, że wnioskodawczyni była uprawniona do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy do dnia 31 marca 2014 roku. Decyzją z dnia 9 maja 2014 roku organ rentowy odmówił jej prawa do renty na dalszy okres. Wnioskodawczyni złożyła odwołanie od powyższej decyzji, które zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 15 grudnia 2015 r. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 4 października 2016 r. wobec oddalenia apelacji wnioskodawczyni. Natomiast w Powiatowym Urzędzie Pracy wnioskodawczyni zarejestrowała się w dniu 11 lipca 2015 r.

W związku z tym decyzja organu rentowego stała się decyzją prawomocną z dniem 4 października 2016 roku i tę datę należy przyjąć jako ustanie dla wnioskodawczyni prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 września 2013 roku (I UK 67/13 OSNAPiUS 2014/11/162) do czasu rozstrzygnięcia sporu, czyli do czasu „uprawomocnienia się” decyzji odmawiającej przyznania renty na dalszy okres nie można stwierdzić, że prawo do renty ustało w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych. Należy przy tym zwrócić uwagę, że wyrok ten zapadł w stanie faktycznym zbliżonym do niniejszej sprawy i jest to orzeczenie uchylające do ponownego rozpoznania wyrok Sądu Apelacyjnego oddalający apelację ubezpieczonej. Przy czym jedyną okolicznością sporną w sprawie rozpoznawanej przez Sąd Najwyższy była

interpretacja art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, tak jak w rozpoznawanej sprawie. Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku dnia 23 września 2014 (II UK 562/13), trafnie przywołanym przez Sąd Okręgowy, jak i wnioskodawczynię w odpowiedzi na apelację, gdzie wskazał, że racjonalna wykładnia, użytego w art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy z 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych pojęcia „dzień ustania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy”, skłania do powiązania tej przesłanki z ustalonym w ustawie emerytalnej porządkiem dochodzenia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Oznacza to, że w sytuacji, gdy ubezpieczony nie wystąpi o ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy na dalszy okres, dzień ustania prawa do renty jest tożsamy z upływem okresu na jaki przyznano to świadczenie (art. 102 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS). Jeżeli natomiast wnioskodawca uruchomi tryb zmierzający do przyznania świadczenia na dalszy okres, to dzień ustania prawa do renty nie nastąpi - będzie tak w sytuacji wydania pozytywnej decyzji rentowej - albo będzie nim data uprawomocnienia się negatywnej decyzji organu rentowego w przedmiocie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W tej sytuacji należy podzielić pogląd Sądu Okręgowego, iż trudno wymagać od wnioskodawczyni, ażeby w celu spełnienia powyższych przesłanek biernie oczekiwała na zakończenie postępowania w sprawie z odwołania od decyzji odmawiającej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy lub dokonywała wyrejestrowania w PUP i ponownie rejestrowała się jako osoba bezrobotna w ciągu 30 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji rentowej.

Poglądy wyżej zaprezentowane Sąd Apelacyjny w pełni podziela.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

SSA Monika Kiwiorska-Pajak SSA Grażyna Szyburska-Walczak SSO del. Izabela Głowacka-Damaszko

R.S.